

PROF. DR.

ÖZCAN KÖKNEL

ŞİDDET

DİLİ

Remzi Kitabevi

PROF. DR.

ÖZCAN KÖKNEL

**ŞİDDET
DİLİ**

Remzi Kitabevi

ŞİDDET DILI / Prof. Dr. Özcan Köknel

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Editör: Neclâ Feroğlu

Kapak: Murat Özgül

ISBN 978-975-14-1545-5

BİRİNCİ BASIM: Şubat 2013

Kitabın basımı 3000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Remzi Kitabevi A.Ş. basım tesisleri

100. Yıl Matbaacılar Sitesi, 196, Bağcılar-İstanbul

İçindekiler

SUNUŞ, 9

1. RUHBİLİMİN BAŞLANGICI, 23

<i>Ruhbilim</i>	25
<i>Sosyal Psikoloji (Toplumsal Ruhbilim)</i>	27
<i>Sosyal Etki ve Uyuma Davranışı</i>	28
<i>İletişim ve Toplumsal Kültür</i>	29

2. ŞİDDET DİLİ YENİ BİR KAVRAM MI?, 32

<i>Refleks ve Öğrenme</i>	34
<i>Şiddetin Etkisi-Tepkisi</i>	35

3. DUYGULANIM, 38

<i>Haz Veren Duygular</i>	40
<i>Elem Veren Duygular</i>	41

4. ALGI, 47

<i>Kavramlar</i>	48
<i>İlk Örnek</i>	50
<i>Kavramların Özü</i>	51
<i>Davranış Kalıpları</i>	52

<i>Güdülenme</i>	53
<i>Beceri, Yetenek, Yeti, Sorun Çözme</i>	58
<i>Bilişsel Bozma-Çarpıtma</i>	59
<i>İletişimi Bozan, Çatışmaya Yol Açan Kavramlar</i>	61
<i>Dil</i>	66
<i>Sesten Dile</i>	67
<i>Sözcükler, Yaşayan Varlıklardır</i>	68
<i>Öğrenme</i>	72

5. YARATILIŞ VE TANRI, 80

<i>İnsanın Yaratılışı ve Âdem</i>	82
<i>Semavi Dinler</i>	83
<i>İslam Dini ve Temelleri</i>	84
<i>İslam'da Aklın Değeri</i>	87
<i>İnsanın Değeri</i>	88
<i>İslam Hukuku</i>	89
<i>Mezhep ve Tarikatlar</i>	90
<i>Ülkemizde Dinin Değeri</i>	92

6. BİRİNCİL TOPLUMSAL KURUMLAR, 94

<i>İrk ve Etnik Köken</i>	94
<i>Âdet, Görenek, Töre, Gelenek</i>	95

7. İKİNCİL TOPLUMSAL KURUMLAR, 100

<i>Ulus</i>	101
<i>Hukuk ve Anayasa</i>	102
<i>Cumhuriyet, Demokrasi, Laiklik</i>	104
<i>Yasalar ve Suçlar</i>	107

8. SİYASİ PARTİLER, 112

<i>Lider</i>	114
<i>Sivil Toplum Örgütleri</i>	118
<i>Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri</i>	120

9. EŞİTLİK VE ÖZGÜRLÜK, 125

<i>İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi</i>	126
<i>Öteki Haklar</i>	132
<i>Çocuk Haklarına Dair Sözleşme</i>	133

10. TEKNOLOJİK GELİŞİMİN YARATTIĞI KÜLTÜR, 137

<i>Cep Telefonları</i>	138
<i>Çağ Ötesi Kültür</i>	140
<i>Müzik</i>	143
<i>Spor-Futbol</i>	145
<i>İki Binli Yıllar</i>	146
<i>Küreselleşme</i>	147
<i>Tüketim Çılgınlığı</i>	149
<i>Popüler Kültür</i>	150
<i>Marka Kuşağı</i>	151
<i>Kitle İletişim Araçları</i>	152
<i>Kültür</i>	155
<i>Altkültür</i>	158
<i>Göçün Yarattığı Çatışma</i>	160
<i>Mutlu Azınlık ile Mutsuz Çoğunluk Arasındaki</i> <i>Uçurum Derinleşiyor</i>	163
<i>İşsizlik</i>	164

11. AİLE VE AİLE HUKUKU, 166

<i>Aile Tipleri</i>	168
<i>Çocuğun Değeri</i>	170
<i>İlk Kadın-Erkek Örnekleri</i>	172
<i>Kadınlık-Annelik Durumu</i>	174
<i>Türkülerde Kadın</i>	176
<i>Kız Çocuk</i>	179
<i>Erkeklik-Babalık Durumu</i>	180
<i>Erkek Çocuk</i>	181
<i>Toplumsal Roller</i>	182

12. TRAFİK SORUNU, 186

<i>Erkeklik Simgesi Silah</i>	188
<i>Kadın ve Şiddet</i>	193
<i>Eş Dayacağı</i>	195
<i>Cinsel Saldırı</i>	196
<i>Çocuklara ve Gençlere Cinsel Saldırı</i>	199
<i>Diyanet'in Hutbesi</i>	200
<i>Kadına Yönelik Şiddet Yasası Mecliste Kabul Edildi</i>	201
<i>Terörün Bireysel ve Toplumsal Kaynağı</i>	203
<i>Şiddet Dilinin Kökeni, Özü</i>	205

KAYNAKLAR, 211

<i>Yerli</i>	211
<i>Çeviri</i>	212
<i>Yabancı</i>	212
<i>Yazarın Kitapları</i>	213

Sunuş

Türkçe Sözlük'te dil (lisan), “İnsanların düşüncelerini bildirmek için sözcüklerle, simgelerle yaptıkları anlaşma”yı anlatan bir kavram olarak yer almıştır. Bu kavramı açıklamak, anlamak, anlatmak amacıyla atasözlerinden, deyimlerden birçok örnek verilmiş; dilbilimcilerin, düşünürlerin, edebiyatçıların, şairlerin, yazarların dile bakış açıları aktarılmıştır.

Anadil dışında olan dillerden her biri yabancı dil olarak kabul edilmiştir. Ülkemizde Türkçe dışında yabancı dil konuşan ya da yabancı dil bilen binlerce, on binlerce, milyonlarca insan vardır.

Son kırk-elli yıl içinde bu insanlardan bir bölümü konuştuıkları dille birlikte “Şiddet Dili” diye nitelendirdiğim, bu kitapta anlatmaya çalıştığım bir dille de iletişim kurmaktadır.

Bu dille iletişim kuran, başka bir deyişle bu dili kullanan insanlarla toplumun bütün kesimlerinde karşılaşmak olasıdır.

Bilindiği gibi, yabancı bir ülkeye gidenler, orada çalışan, yaşayanlar, anadilleri dışında, buldukları ülkenin dilini öğrenmek zorunda kalırlar.

Şiddet öğelerinin egemen olduğu toplumlarda yaşayanlar da aynı şekilde, bilerek bilmeyerek, isteyerek istemeden, şiddet öğelerini öğrenirler, benimserler. Ya “Şiddet Dili” kullanırlar ya da bu dili kullananların iletilerine, mesajlarına, eylemlerine maruz kalırlar.

Kuşkusuz, insanlık tarihi boyunca bütün toplumlarda ve toplulumuzda şiddet kullanan insanlar, toplum kesimleri, toplumlar olmuştur.

Günümüzde bu dili kullananların arttığını, bu dilin topluma yayılma olasılığını gözledim, izledim. Bunun nedenlerini inceledim, irdeledim. Bu kitapta bunları sizlerle paylaşmak istedim.

İlgili bölümlerde ayrıntılı olarak dilin doğuşuna, öğrenilmesine, gelişmesine ilişkin bilgilere yer verdim.

1959 yılında *Vatan* gazetesinde yayınlanan ilk yazım, “Geri Fikirlerin Doğuşu” başlığını taşıyordu. Bazı toplum kesimlerinde anayasa ve yasalarla çatışan düşüncelerin, eylemlerin ortaya çıktığını, kimi politikacıların bunları görmezlikten geldiğini, hatta desteklediğini belirterek, bu durumun toplumsal çatışmaya neden olabileceğini ruhbilim, toplumsal ruhbilim, iletişim açısından anlatmaya çalışmışım.

Yıllar geçti, *Vatan* gazetesinde bu konuyu da içeren on-on beş yazım yayınlandı.

1966 yılında, *Milliyet* gazetesi Düşünenlerin Düşünceleri sütununda, “Gençliğin Bunalımı” başlıklı bir yazım yayınlandı. Yazıda, üniversiteli gençlerde bir araştırma sonucu ortaya çıkan sorunları, sorunların yol açtığı çatışmaları, bunalımları ve öfkeyi belirttim. Yazı şöyle sonlanıyordu:

“Bizim tanıyabildiğimiz gençlik gruplarında, temel kişilik yapısına, gençlik çağına, toplumsal etkilerle çatışmaya bağlanabilecek bir bunalım vardır. Temel kişilik yapısının özellikleri dolayısıyla bunun ifade ve davranışlara etkisi değişik olmaktadır. Geleceğin nelerle yüklü olduğunu bilmek istiyorsak, gençlerin iç dünyalarına girmek, onlara anlayış göstermek, problemlerine çözüm yolu aramak gerekmektedir.

Son olarak akla bir soru geliyor. Çatışma sebepleri azalırsa bunalım kalkacak mıdır? Birçok görüşlere göre belki de hayır... Ancak daha toplumsal bir nitelik alacak, daha ileriye ve iyiye doğru yönelecektir.”

1968 yılında Avrupa’da birçok ülkede, eğitim öğretimde düzelme, reform isteyen gençlik olayları, eylemleri patlak verdi. Bu olaylar ülkemize de yansdı. Önce benzer isteklerle başlayan, bir süre birlik, bütünlük içinde içtenlikle sürdürülen gençlik gösterileri, toplantıları, eylemleri, kısa süre içinde politikacıların, siyasal görüşlerin, değişik örgütlerin etkisiyle amacından saptırıldı, bölündü, parçalandı. Düzeni değiştirmeye yönelik, görünüşte önce sağ-sol, sonra dinci gruplar ortaya çıktı.

1970 yılında yine *Milliyet* gazetesi Düşünenlerin Düşünceleri sütununda “Çatışmalar ve Gençlik” başlıklı bir yazım yayınlandı. 1972’de aynı sütunda “Silahlı Çatışmalar ve Toplumsal Anarşi”, aynı yıl “Şiddetin Sosyopsikolojik Kökeni” başlıklı yazılarım çıktı. Bu yazılarımda, Avrupa ülkelerinde, değişik alanlarda, kısa sürede yapılan değişikliklerle, reformlarla sorunların çözümlendiğini belirttim.

Ülkemizde sağ-sol, dinci olarak bölünen gençlik kesimlerinin, kendi içlerinde fraksiyonları ile özellikle sağ-sol gençlik kesimlerinin birbirleriyle güvenlik güçleriyle, devletle çatıştıklarını vurguladım.

Bazı sloganlarda ve suçlamalarda toplumdan ayrılmış, kopmuş, yabancılaşmış, çağ dışı kalmış ideolojilerin izlerini bulmak mümkündür. “Kremlin uşağı”, “kızıkların ajanı”, “Rus köpeği”, “Moskof uşağı”, “halk düşmanı”, “vatansız”, “kökü dışarıda”, “Amerikan beslemesi”, “Amerikan uşağı”, “komprador”, “satılmış”, “Moskof piçi”, “din düşmanı”, “Allahsız”, “dinsiz”, “imansız”, “işbirlikçi” vb. sloganların içinde ayırıcı, bölücü, kışkırtıcı ve saplantı haline gelmiş ideolojik olanlar vardır.

İdeolojik saplantılarda ölçüyü kaçırmış militanlar, yürüttükleri bu “eylemler”le, Doğu’dan ve Batı’dan aktarılmış çağ dışı, yurt gerçekleriyle bağdaşmayan hazır formülleri uygulamak istiyorlardı.

Dış görünüşüyle sağ ve sol diye ayrılan ama içlerinde birbirlerine karşı olan, çatışma ve çelişme içinde bulunan küçük gruplardan meydana gelen her grup, amacına varmak için kendince uygun gördüğü bir döneme kadar başka grupları kullandı. Sürekli olarak eylemde bulunan “sağ” içinde faşizm, nasyonal-sosyalizm, Turancılık, ırkçılık, Siyonizm, şeriatçılık, Nurculuk, Ticanilik, Süleymancılık gibi eskimiş ve küflenmiş dini ve ideolojik akımların çeşitli renkleri vardı.

Sürekli olarak eylemde bulunan aşırı “sol” uçta Marx’cı, Stalin’ci, Mao’cu, Castro’cu, Ho’cu, Guevera’cı, Troçki’ci, Neo-Troçki’ci görüşler yer almıştır.

1976 yılında yayınlanan “Gençlik Çatışmaları Neden Önlenemiyor?” başlıklı yazımda siyasi partilerin, politikacıların çatışmalara çözüm aramadığını anlatmaya çalıştım:

“Her ülkede olduğu gibi, Türkiye’de de çatışmalar çıkaranlar, bunların sürüp gitmesinden yarar uman kişiler ve örgütler olacaktır. Bu, toplumsal bir olgudur. Ancak hükümetin görevi, bu olgunun varlığını söylemek değil, çözüm yollarını araştırmak, bulmak ve uygulamaktır. Parlamento içinde ve dışında hükümeti oluşturan partilere karşıt görüşlü gruplar, kişiler ve kurumlar olabilir. Parlamentonun otoritesini uygulayan bir gücün, bu aşamada onları suçlaması olaylara yaklaşımını zorlaştırır. Sağlam verilere dayanan tanımlar, gerçekçi çözümler, hiç değilse bu konu üzerinde ortak noktalarda birleşme olasılığı verecektir. Aslında sağlam tanımlar ve gerçekçi çözüm önerilerine karşı çıkanlar, kamu-

yunda kendilerinin suçlu olduklarını ortaya koymuş bulunacaklardır.”

Bu yazıdan aldığım birkaç satırda belirtilen durum, günümüzde de geçerliliğini sürdürmektedir.

1976 yılında yayınlanan “Saldırılar Karşısında Ne Yapmalı?” başlıklı yazıda, 1968 yılında başlayan öğrenci hareketlerinin nitelik değiştirerek yakıcı, yıkıcı, yok edici şiddet eylemlerine, kanlı çatışmalara dönüştüğünü önemle vurguladım.

“Türkiye’nin ve öteki ülkelerin tarihlerinde salt üniversite ve yükseköğrenim kuruluşlarında yaratılan baskılar, saldırılar ve çatışmalarla, kurulu düzenin daha iyiye doğru değiştiğini gösteren tek bir örnek yoktur. Bu eylemler genellikle ancak demokratik düzenin işlemediği kanısını doğurur. Demokrasi düşmanlarına da, baskı rejimi kurma özelemlerini verir. Gerçekte, bu olayları çıkaranlar günün birinde yaşadıkları toplumun içinde birer yabancı gibi kalacaklar ve kendilerinin nerdeyse o topluma ait olmadıklarını anlayacaklardır. Ancak, toplumsal olaylardaki evrimin günün birinde oluşturacağı bu sonuca kadar beklenebilir mi? Bu bekleyiş süreci içinde, demokratik düzenin temel yapıları görevini ve etkinliğini yitirmeye de başlayabilir. Böyle bir ortamda ise, hükümetin mutlak tarafsız olması gerekir. Çatışan güçler arasında ayırım yapma, saldırılara sadece güç katar.”

1978 yılında yayınlanan “Türkiye’deki Anarşi ve Toplum Boyutları” başlıklı yazımda, anarşinin yarattığı kargaşa ortamında oluşan terör ve şiddet eylemlerinin ciddi boyutlara ulaştığını bir kez daha vurguladım.

“Bugünün kavram kargaşası, dengesiz bir ekonomik yapı üzerinde Türk, İslam, Batı ve sosyalist kültürlerin yıllar boyu çatışması sonucu ortaya çıkmıştır. Bu koşullarda gerek maddi, gerekse manevi kültürün geleceğini düşünürken, birbiriyle çatışıp, çelişen kültürlerin Cumhuriyet ilkeleri içinde çağdaş düzeyde bileşimini yapmak zorunlu duruma gelmiştir. Atatürkçülük katı kalıplarla sınırlandırılmış dogmatik bir görüş değildir. Amaçları içtenlikle Türk toplumunu kalkındırmak olan tüm akımların bağımsızlık için antiemperyalist savaş vermiş, halkla bütünleşen Kurtuluş Savaşı anlayışıyla uzlaşmaması olanaksızdır. Çağdaş kuşaklar, kişiliğe saygı duyulmasını, düşünce özgürlüğünün tanınmasını, güven içinde bulunmayı, gerçekçi olmayı, karşılıklı tartışma ortamının açık tutulmasını, toplumda yetkeyi simgeleyen kurum ve liderlerin, güçlerini korkutma ve sindirmekten almamalarını istemektedirler. Bu koşullarda, kargaşa sorununun temel çözümü, çağdaş bir anlayış içinde, bilimsel yaklaşımla sağlıklı bir kültür bileşimine gitmeye dayalıdır.”

Terör ve şiddet eylemlerinin ciddi boyutlara ulaştığını vurgulayan bu yazılar yanında, aynı tarihler arasında bunların çözüm yollarını arayan yazılarım da yayınlandı. Bunlar arasında, 1968 yılında “Çağdaş Gençlik”, 1970 yılında “Demokrasi ve Gençliğin Görevi”, aynı yıl “Gençlik Sorunu ve Planlaması”, 1972 yılında “Gençliğe Milli Kültür Nasıl Aktarılır?”, 1975 yılında “Ruh Sağlığı Açısından Hükümet Bunalımı”, 1977 yılında “Kime Nasıl Oy Verelim?” sayılabilir.

1978 yılında, 19-24 Aralık tarihleri arasında Kahramanmaraş il merkezinde Alevi topluluğuna karşı düzenlenen saldırılar sonucu resmi verilere göre 105 kişi öldürüldü, 176 kişi yaralandı, 210 ev ve 70 işyeri yakılıp yıkıldı.

Aradan yıllar geçti. 1993 yılında, Sivas Madımak Otelinde, birçok edebiyatçının, şairin, yazarın yanarak can vermesi, Kahramanmaraş olaylarına yol açan nedenlerin sürdüğünü göstermektedir. Mezhap, tarikat çatışmalarından kaynaklanan şiddet, ülke bütünlüğünü tehdit eden tehlike işaretidir.

O yıllarda, cinayetler, saldırılar, suikastlar, şiddet eylemleri günlük yaşamın bir parçası olmuştu. Her gün en az on beş yirmi insan ölüyor, caddelerden, sokaklardan cesetler toplanıyordu. Anarşi, çatışma lise, hatta ortaokul düzeyine kadar inmişti. Türkiye şiddet ülkesi durumuna gelmişti. Güvenlik güçleri çaresizdi, kentlerde polis, kırsal alanlarda jandarma olayları önlemiyordu.

Bu durumda, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yer alan partiler, politikacılar sürekli olarak birbirleriyle çatışıyordu. Ülkenin durumunu görmezden gelerek, gerçeklerden soyutlanmış olarak cumhurbaşkanı seçmek için sürekli olarak toplanıp, defalarca sonuç alamadan dağılıyordu.

12 Eylül 1980 günü Silahlı Kuvvetler emir ve komuta zinciri içinde yönetime el koydu. Sokaktaki çatışma ve şiddet eylemleri son buldu. Ancak, Milli Güvenlik Konseyi'nin uygulamalarıyla çoğunlukla ve özellikle sol görüşlü insanlara, toplum kesimlerine yönelik baskı, korkutma, sindirme, şiddet eylemleri ortaya çıktı.

Kenan Evren 7 Kasım 1982 tarihinde kabul edilen anayasanın geçici 1. maddesi uyarınca cumhurbaşkanı oldu. Bu durum 1989 yılına kadar sürdü. Ancak, 1982 Anayasası birçok değişikliğe karşın halen yürürlükte olup anayasa ve yasalardan kaynaklanan çatışmalar, sürtüşmeler, tartışmalar, şiddeti önleyemedi. 1980'lerin ortalarında terör eylemleri yeniden ortaya çıktı. Günümüzde etnik kökene dayanan ayrıştırıcı, bölücü şiddet eylemlerine yol açan boyutlara ulaştı.

1980'den sonra, önce *Arayış* dergisinde, daha sonra başta *Milliyet* gazetesi olmak üzere birçok günlük gazetede genç-

lik sorunları, çözümleri ve alanlarında yazılarımı sürdürmeye çalıştım: 1981 yılında *Milliyet* gazetesinde “Atatürkçülük, Bilim ve Üniversite”, 1982 yılında “Üniversite ve Politika”, 1983 yılında “Amaç Çağdaş Gençliğin Yetiştirilmesi Olmalı”, 1984 yılında “Üniversitelerde Araştırma Neden Yetersiz?”, 1985 yılında “İletişimsiz Toplum”. Bu örnekler çoğaltılabilir.

1970 yılında yayınlanan, TRT Başarı Ödülü kazanan *Türk Toplumunda Bugünün Gençliği*, 1980 yılında yayınlanan, Yunus Nadi ödülü alan *Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları* kitaplarımda, ülkemizde her kesimde yaşayan gençlerin sorunları ve sorunların çözümleri yer aldı.

Kaynaklar bölümünde yer alan bütün Altın Kitaplar yayınlamamda, gençlik sorunlarına, nedenlerine, çözümlerine, çatışmalara, şiddet eylemlerine değindim.

1986 yılında yayınlanan *İnsanı Anlamak* kitabında, ülkemizde insanlararası iletişimin bozukluğunu, 1996 yılında yayınlanan *Bireysel ve Toplumsal Şiddet* kitabında iletişim bozukluğunun şiddet toplumu yarattığını vurguladım, çözüm yollarını irdeledim.

Günümüzde iletişim bozukluğu ve şiddet, huzursuz, mutsuz, umutsuz insanların çoğunlukta olduğu bir toplum yaratmıştır.

Gazete yazıları, radyo, televizyon söyleşilerinde, kitaplarda anlatmaya çalıştığım, bu ortamda yetişen insanlar, çocuklar, gençler “Şiddet Dili”ni öğrendi. Etkili ve yetkili durumlarda, konumlarda, rollerde, yerlerde bu dille iletişim kuruyor.

Anomi (davranış kalıplarının kargaşası, kaybolması), anarşi, çatışma, kaos, kargaşa, saldırı, şiddet, silah, terör, anahtar sözcükleri içeren gazete yazılarımda, radyo ve televizyon söyleşilerimden, kitaplarımdan söz ettim.

Amacım, kendimden söz etmek değil. Elli yıllık zaman dilimi içinde, kendi görüş açım, bilgi birikimime göre “Şiddet

Dili”nin kaynağını, gelişmesini, yayılmasını anlatmak. Bunun yazılı kanıtlarını ortaya koymak. Saldırıya, şiddete yol açan nedenlerin o günden günümüze kadar varlığını koruduğunu, sorunların çözümsüz kaldığını, 1960’lı yılların sonundan günümüze kadar, “Şiddet Dili”ni kullananların arttığını, şiddetin yayıldığını, eriştiği boyutların bireyleri, toplumu tehdit ettiğini, tehlikeye sürüklediğini vurgulamak.

Her on saatte iki yüzün üzerinde trafik kazası olması, dört yüz dolayında suç işlenmesi, iki kişinin öldürülmesi, üç kişinin intihar etmesi; on dakikada bir kadına yönelik şiddet yaşanması, her on kişiden birinin mahkemelik, birinin sabıkalı, yarısının vergi kaçakçısı olması, kadına yönelik cinayetlerin son yıllarda eski yıllara oranla sekiz-on kat artması, terör olayları, sokak çatışmaları ülkemizde insanların yaklaşık yarısının, şiddet öğeleri içeren bir dil kullandığının kanıtıdır.

Başta da belirttiğim gibi, önce dilin, sonra “Şiddet Dili”nin oluşmasında, gelişmesinde, yayılmasında etkili olan nedenleri topladım. Bunları, ruhbilim, toplumsal ruhbilim ve iletişim biliminin ışığı altında on iki ana bölüm içinde anlatmaya çalıştım.

1. Bölüm: Bu bölümde, “Şiddet Dili”nin oluşmasını, gelişmesini, yayılmasını açıklamak, anlatmak için kullandığım ruhbilim, toplumsal ruhbilim, iletişim bilimine ilişkin bilgi verdim. İlgili alanları, araştırma, çatışma yöntemleri hakkında hatırlatma yaptım.

2. Bölüm: Bu bölümde, önce kavram sözcüğünün açılımını yaptım. Bilgi aktardım. Bu bilginin ışığı altında “Şiddet Dili” kavramını oluşturan “Şiddet” ve “Dil” kavramlarını açıkladım.

3. Bölüm: Bu bölümde, bütün davranışların, tutumların, eylemlerin, şiddetin kaynağı olan duygulanımı anlattım. Duyguların etkisi altında ortaya çıkan kişilik yapısı, doğal ve toplumsal ortamın etkisi altında biçim ve renk kazanan kavramlardan söz ettim.

4. Bölüm: Bu bölümde, kavramın oluşmasında dikkatin, algının rolünü anlattım. Kavramın öğeleri üzerinde durdum. Değerleri, duyguları, düşünceleri, önerileri, tasarımları açıklama, aktarma, anlatma, belirtme, paylaşma olanağı veren dil kavramı üzerinde durdum. “Şiddet Dili”nin oluşumuna yol açan etkenleri hatırlattım.

5. Bölüm: Bu bölümde, insanın, insanlığın yaratılışına ilişkin mitolojileri, öyküleri, söylentileri hatırlattım. Tanrı kavramını, Tanrı tasarımıyla kaynaklanan semavi dinleri, insanın yaratılışına, toplumsallaşmasına, inancına, denetimine ilişkin bilgileri aktardım. Toplumumuzda etkin özel, yaygın “Birincil Toplumsal Kurum” olan İslam dininin özünü ve insana, doğaya, akla verdiği önemi vurguladım. Kuran’da bu konularla ilgili ayetlerden örnekler verdim. Özünde insana, insanlığa barış, güven, huzur, mutluluk “vaat” eden İslam’ın bilimle çatışmadığının altını çizdim.

6. Bölüm: Bu bölümde, insanın, insanlığın davranışına, tutumuna, eylemine biçim ve renk kazandıran gelenek, görenek, töre gibi birincil toplumsal kurumların olumlu, insancıl yönleri yanında, baskıcı, cezalandırıcı, zorlayıcı yönlerini belirttim. Ülkemizde kan davası, namus cinayetleri, kadına yönelik şiddete yol açan yönler üzerinde durdum.

7. Bölüm: Bu bölümde, ikincil toplumsal kurumlar içinde yer alan ulus, milliyet, cumhuriyet, demokrasi, laiklik kavramlarının anlamı, özü, değeri üzerinde durdum. Bu kavramların gelişimini, değerini açıkladım. Anayasada, yasalarda bulunan eksikliklerin, hataların ya da eksik, hatalı, taraflı uygulama sonucu ortaya çıkan tartışmaların, çatışmaların tehlikeli boyutlara ulaştığını belirttim.

8. Bölüm: Bu bölümde, ikincil toplumsal kurumlar içinde yer alan siyasi partilerin, sivil toplum kuruluşlarının, liderlerin, örgütlerin, ekonomik, politik, siyasal alanda durumlarını, rolle-

rini, yerlerini irdeledim. Bu kurumların çalışmalarında, toplanmalarında, gösterilerinde ortaya çıkan yasal sorunlar, suçlar, çatışmalar, şiddet eylemleri ve güvenlik güçleriyle çatışmaları vurguladım.

9. Bölüm: Bu bölümde 1789 Fransız Devrimi'nden sonra, 1791 yılında ilan edilen Fransız Anayasası'nın başlangıç bölümünde yer alan "İnsan ve Yurttaşlık Hakları Bildirgesi"ne yer verdim. 1948 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi"nin ve 1995 yılında kabul edilen "Çocuk Hakları Bildirgesi"nin temel hak ve özgürlüklerle ilgili maddelerini hatırlattım.

10. Bölüm: Bu bölümde, iki binli yılların, birincil ve ikincil temel toplumsal kurumlardan oluşan toplumsal kültüre olumlu, olumsuz etkisini irdeledim. Teknolojinin, iletişimin getirdiklerini, götürdüklerini gözden geçirdim. Popüler kültür, magazin ve kitle iletişim araçlarının kültüre katkısı üzerinde durdum. Dinin, birincil ve ikincil toplumsal kurumların, teknolojik gelişimin, iletişimin etkisi altında biçim ve renk kazanan toplumsal kültürün durumunu anlattım.

11. Bölüm: Bu bölümde, birincil ve ikincil toplumsal kurumların, teknolojinin oluşturduğu toplumsal kültürü gelecek kuşaklara aktaran, toplumların ortak belleği, temeli olan aile kavramına yer verdim. Aileyi oluşturan kadın ve erkek kavramlarının özü, ilk örnekleri, değeri, toplumsal durumu, rolü, yeri üzerinde durdum, çocuğun değerini vurguladım.

12. Bölüm: Bu bölümde önce trafikten söz ettim. Daha önce belirttiğim gibi, trafik kazaları binlerce can almış, yüz binlerce insanın sakat kalmasına neden olmuş, mala, milli servete zarar vermiştir. Yıllardır, trafik kazalarında dünyada daima birinci, ikinci sırada yer almamıza karşın, bugüne kadar çözüm bulunamamıştır. Ülkemizde trafik sorunu silahsız terör boyutlarına ulaşmıştır. Saldırı ve şiddet davranışlarında, eylemlerinde yer

Şiddet dili, toplumsal salgın ve afet boyutlarına ulaştı.
Bireysel ve toplumsal ilişkilerde ötekileştirme, yabancılaştırma
olayları şiddet dilinin ilk örnekleri arasındadır. Günümüzde insan
ilişkilerinde şiddetin nedenleri gitgide çoğalıyor.
Birincil, ikincil toplumsal kurumlarda bölünme, ötekileşme,
yabancılaşma, çatışma akıl almaz boyutlara ulaştı.
İnanç, dil, etnik köken, milliyet, laiklik, demokrasi,
hukuk, anayasa ve yasa kavramları özünü,
anlamını yitiriyor neredeyse...

Çözüm, cumhuriyetin temel dünya görüşü ve felsefesi içinde,
ortak toplumsal kültürü oluşturan birincil, ikincil toplumsal
kurumların, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi,
Çocuk Hakları Bildirgesi doğrultusunda
"Zamanın Ruhu"yla örtüşen uzlaşmasıdır.

Prof. Özcan Köknel'in, alanında ilklerden biri olan bu kitabı,
söz konusu örtüşmenin yollarını gösteriyor.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1545-5

9 789751 415455